

Belang van volwassen bomen

Volwassen bomen zijn van cruciaal belang voor het ecosysteem om verschillende redenen. Ze helpen bij het handhaven van de biodiversiteit, het reguleren van het klimaat door koolstofopslag en zuurstofproductie, het voorkomen van bodemerosie, het bieden van habitat en voedsel voor dieren, het verbeteren van luchtkwaliteit én het bieden van esthetische waarde en rustgevende omgevingen voor menselijk welzijn.

Waarom volwassen bomen essentieel zijn voor een groene en gezonde leefomgeving

1. **Biodiversiteit:** Volwassen bomen bieden een gevarieerde habitat voor een breed scala aan planten, dieren en micro-organismen, waardoor de biodiversiteit wordt bevorderd.
2. **Bescherming tegen bodemerosie:** De wortels van volwassen bomen houden de bodem stevig vast, waardoor erosie wordt verminderd.
3. **Habitat en voedselbron:** Ze bieden een leefgebied en voedselbron voor talloze diersoorten, variërend van insecten en vogels tot zoogdieren.
4. **Geluidsreductie:** Bomen fungeren als natuurlijke geluidsschermen, waardoor het geluidsniveau van verkeer en stadsactiviteiten wordt verminderd, wat resulteert in een rustiger en aangenamer leefomgeving. Essentieel voor een verkeersplein dus!
5. **Luchtkwaliteit en Klimaatregulatie:** Volwassen bomen filteren veel meer vervuilende stoffen en CO₂ uit de lucht en dragen zo substantieel bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. De inzet op zero-emissie in de Bossche binnenstad enerzijds en het behoud van grote volwassen bomen anderzijds, zouden hier hand-in-hand moeten gaan.
6. **Bescherming van waterbronnen:** Ze helpen bij het reguleren van de watercyclus door water vast te houden en te verdampen, waardoor de kans op overstromingen wordt verminderd en de watervoorziening wordt verbeterd.
7. **Klimaatadaptatie:** In het licht van klimaatverandering kunnen volwassen bomen in stedelijke gebieden helpen bij het verminderen van de impact van extreme weersomstandigheden, zoals hevige regenval, hittegolven en stormen, door stabiliteit te bieden aan de stedelijke infrastructuur en het milieu.
8. **Energiebesparing:** Wist u dat 1 boom gelijk staat aan de capaciteit van zeker 10 airco's? Dat toont onderzoek van de Universiteit Wageningen én de TU van Delft aan. In onderzoeken uit 2011 wordt melding gemaakt van het feit dat een grote boom net

zo verkoelend werkt als tien airco's. Dat staat gelijk aan zo'n 20 tot 30 kW, een flinke energiebesparing in deze energiecrisis!¹

9. **Gezondheid en welzijn:** Onderzoek toont aan dat de aanwezigheid van volwassen bomen in een stedelijke omgeving geassocieerd wordt met een verbetering van de mentale gezondheid, stressvermindering (een hele belangrijke want stress is wereldwijd nog steeds doodsoorzaak #1!) én een hogere algemene levenskwaliteit voor bewoners. **Bovendien:** In een stedelijke omgeving stoten volwassen bomen fytonciden uit, waardoor de luchtkwaliteit verbetert door het verminderen van schadelijke bacteriën en schimmels. Dit kan vooral gunstig zijn in gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid, waar de verspreiding van ziektekiemen een grotere zorg kan zijn. Over het algemeen geldt dat volwassen bomen een grotere bijdrage leveren aan de productie van fytonciden dan jonge bomen.
10. **Esthetische waarde:** Naast hun ecologische voordelen dragen volwassen bomen bij aan de schoonheid van landschappen en stedelijke gebieden, waardoor ze belangrijk zijn voor recreatie en het welzijn van mensen.
11. **Economische waarde:** Volwassen bomen kunnen ook economische voordelen bieden, zoals het verhogen van de waarde van onroerend goed en het bevorderen van toerisme, winkelen en recreatie. Een belangrijk punt in de meest versteende stad van Brabant!²
12. **Culturele waarde:** Bomen spelen vaak een belangrijke rol in de cultuur en geschiedenis van steden, waardoor ze een bron van trots en identiteit zijn voor de lokale gemeenschappen.

Kan dat volwassen bomen compenseren met nieuwe aanplant?

Wanneer is een boom volwassen?

Allereerst moeten we weten wanneer een boom volwassen is. Over het algemeen wordt een boom als volwassen beschouwd wanneer deze zijn volledige hoogte heeft bereikt, zijn maximale diameter heeft ontwikkeld en in staat is om te bloeien en vrucht te dragen. We kunnen er daarom niet gemakshalve vanuit gaan dat het planten van jonge bomen opweegt tegen bestaande volwassen bomen. Dat doen ze dan pas over gemiddeld 30 jaar. Het compenseren van grote volwassen bomen met kleine bomen heeft daarom verschillende implicaties en overwegingen. Ik noem er 3:

1. **Directe impact:** Volwassen bomen hebben een grotere koolstofopslagcapaciteit en bieden meer directe voordelen, zoals schaduw, habitat voor dieren en esthetische waarde. Kleine bomen leveren deze voordelen niet en hebben tijd nodig om te groeien om dezelfde voordelen te kunnen bieden. De eerste 30 jaar hebben we er

¹ <https://www.thedailygreen.nl/een-boom-werkt-net-zo-verkoelend-als-10-aircos-feit-of-fabel>

² <https://www.ad.nl/den-bosch/openbare-ruimte-den-bosch-meer-versteend-dan-gemiddeld-in-nederland~a73cbfd5>

dus niks tot nauwelijks iets aan...

2. **Tijdsfactor:** Kleine bomen hebben meer tijd nodig om dezelfde hoeveelheid koolstof op te nemen en andere ecologische voordelen te bieden als volwassen bomen. Dit betekent dat het lang kan duren voordat de compensatie volledig effectief is.
3. **Veiligheid en stabiliteit:** Volwassen bomen hebben over het algemeen een betere stabiliteit en zijn beter bestand tegen extreme weersomstandigheden dan jonge bomen. Dit kan een overweging zijn, vooral in gebieden waar extreme weersomstandigheden vaak voorkomen.

Over het algemeen is het compenseren van grote volwassen bomen met kleine bomen een compromis dat vaak wordt bepaald door verschillende factoren, waaronder ruimte, kosten, tijdlijn en specifieke doelstellingen met betrekking tot koolstofopname, biodiversiteit en landschapsbehoud. Kunnen we ons een dergelijk compromis nog veroorloven is de vraag?

Mijn standpunt

In een stedelijke omgeving kunnen, zeker in deze tijd, jong aangeplante bomen verschillende uitdagingen tegenkomen die hun groei beïnvloeden, zoals beperkte ruimte voor wortelgroei, verontreiniging, beperkte water- en luchtcirculatie en verstoring door menselijke activiteiten. Deze factoren kunnen de groei vertragen en de levensduur van bomen verkorten in vergelijking met bomen die in natuurlijke omgevingen groeien. Dat zijn nogal wat uitdagingen waarvan we niet zeker weten of onze nieuwe aanplant die gaat overwinnen... Wees dus zuinig op de volwassen bomen die je al hebt!

Mijn standpunt is dat we daarom beiden nodig hebben: nieuwe aanplant én behoud van alle waardevolle volwassen bomen in onze stad. We hebben simpelweg niet meer de luxe om te kiezen; onze gezondheid, de biodiversiteit, hittestress, wateroverlast én onze luchtkwaliteit heeft kritische waarden en daarop hadden we 50 jaar geleden al moeten ingrijpen. Vandaag niet handelen is geen optie meer.

De volgende generatie verdient immers een florerende, biodiverse, koele stad vol met fluitende vogels, waar je als mens blij en gezond van wordt en waar ook de economie en het toerisme wel bij vaart. Ik hoop dan ook dat ik met mijn presentatie duidelijk heb kunnen maken dat de verkeersveiligheid van groot belang is, maar dat deze niet ten koste mag gaan van een toekomstbestendige en dus veilige leefomgeving voor mens en dier. Want die oversteigt dat belang aanzienlijk.

Stijn Mertens,
Inwoner 's-Hertogenbosch